

שבת
מברכין!

ביתנו החדש

ארגון לשלום בית וחנוך ילדים, בראשות הרה"ג אבנר קוואס שליט"א

ביחד

לאחר ההחלטה

בשעה טובה ומוצלחת קיבלנו את ההחלטה החשובה ביותר בחיינו, ומרגע זה אנו מתחילים את החיים האמיתיים, האחראיים והבוגרים לטוב לנו כל הימים.

לאחר ההחלטה החשובה, עלינו לבצע מספר דברים ולשמור על כללים חשובים, כדי שברגע האחרון לא יקרה פנצ'ר, וחלילה הכל יתפוצץ. בשלב זה אנו צריכים להיות מאד זהירים, ולהתאזר בהרבה מאד סובלנות וסבלנות, כדי לא לעשות טעויות. כמו כן, עלינו לדעת שכל עוד לא שמנו טבעת על האצבע, אנחנו עדיין רווקים וחופשיים לקבל החלטות. זאת אומרת שעדיין יש להפעיל את חוש הביקורת, מִכֵּיין שלפעמים מתגלים לנו פרטים חשובים דווקא ברגע האחרון.

אירוסין

לקבוע מועד לאירוסין. אירוסין הם למעשה הכרזה רשמית שבני הזוג עומדים להינשא, ועכשיו כולם יודעים שהקשר לא היה סתמי, אלא רציני וכולם מתכוננים לאירוע הגדול - החתונה. האירוסין הם מעין בקשת ידה של הבחורה מאביה. את האירוסין נוהגים לעשות בבית הכלה, כי משם היא תצא לחיים משותפים. אבל יש שעושים זאת באולם, ויש המשלבים באירוסין את טקס החינה המסורתית.

דרך אגב, 'חנה' היא לא רק העיסה הירוקה ששמים על היד, הריקודים, הגלבויות ונעלי הבורקס... המילה 'חנה' היא ראשי תיבות - חלה, נדה, הדלקת הנר. אלו שלושת המצוות שקיומן מוטל על האשה הנשואה. כלומר בטקס זה רומזים לה שהיום היא עדיין בחורה ומחר היא תתחתן ותעלה ממדרגה של בחורה למדרגה של אשה! ומדרגת אשה, היא המדרגה הגבוהה ביותר בחייה של בת ישראל.

בין האירוסין לחתונה

מומלץ לקבוע שפרק הזמן שבין האירוסין לחתונה יהיה קצר ככל האפשר, כדי להשאיר את היחסים ברמה גבוהה. ההמלצה היא לא להאריך את פרק הזמן הזה מעבר לשלושה חודשים. לפעמים מתעכבים מסיבות שונות כגון: עד שהיא או הוא יסיימו את הלימודים, או שעוד מספר חודשים תסתיים שנת הַאָבֵל, או שעדיין אין מספיק תקציב לאירוע וכד'.

למרות כל הסיבות הללו צריך להשתדל שלא לעכב את החתונה, מִכֵּיין שיש הרבה מקטרגים והפרעות עד לאירוע הגדול, ולא צריך לתת להם מקום וזמן להיכנס בין הדבקים.

'אמר שמואל: מותר לארס (לקדש) אשה (אפילו) בחולו של מועד, שמא יקדימונו אחר ברחמים (בתפילה)!'.

חז"ל נתנו לנו בדבריהם עצה חשובה: התארסתם, תתחתנו מיד, כי קיימת אפשרות שמישהו אחר יקח לנו את הזיווג ברגע האחרון על ידי תפילה, וכבר היו דברים מעולם...

זאת ועוד, כבר נתקלתי במקרים רבים שמחמת המתנה מיותרת בני הזוג כבר לא רצו להתחתן.

מסקנה: אסור למרוח את הזמן! (מתוך הספר 'ביחד')

פרשת השבוע

החטא זה עונשו

"רָאָה אֱנֹכִי נִתֵּן לְפָנֶיךָ הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה" - מפסוק זה אנו למדים שישנם שתי דרכים בלבד או ברכה או קללה, אין אמצע.

ועלינו לבחור באחת משתי הדרכים. לפי תפיסת היהדות, בשעה שהאדם עושה מצוה הוא שרוי בברכה, ובשעה שהוא עושה עבירה הוא שרוי בקללה. כלומר, הוא בוחר לעצמו קללה.

הרב דסלר כתב (במאמר 'החטא זה עונשו') שאנשים חושבים שחוטאים בעולם הזה ונענשים בגיהנום, כלומר, החטא ועונשו. והסביר הרב שהחטא זה עונשו. החוטא סובל כאן בעולם הזה.

לדוגמא: אדם שגנב דבר מה, מאותו רגע הוא חי בפחד. כל סירנה שהוא שומע מקפיצה את לבו שמא המשטרה רודפת אחריו, כשמביטים עליו הוא חושב שיודעים עליו הכל. כמו שאומרים: 'על ראש הגנב בוער הכובע'. אדם כזה כבר נמצא במצב של קללה, חוץ מהעונש שיקבל בעולם העליון. והוא, בבחירתו החופשית, הגיע לזה.

נשאלת השאלה, אם קיים מצב של 'או צדיק או רשע' ואין אמצע, אז איך הגמרא (ראש השנה טז:) אומרת: "אמר ר' כרוספדאי אמר ר' יוחנן שלשה ספרים נפתחים בראש השנה אחד של רשעים גמורים ואחד של צדיקים גמורים ואחד של בינוניים..." הרי לפנינו שקיים ספר של בינוניים, אם כן יש גם אמצע?

הרב דסלר הסביר שצדיקים גמורים פירושו שהמגמה הכללית שלהם במשך השנה היא עליה רוחנית אף על פי שישנם נפילות פה ושם - "כִּי אָדָם אֵין צָדִיק בְּאָרֶץ אֶפְרַיִם יִצְחָק טוֹב וְלֹא יִחְסָא" (קהלת ז' כ'), מכל מקום הם שואפים ומתעלים.

רשעים גמורים נמצאים במגמה כללית של ירידה רוחנית אף על פי שיש להם מצוות. כמו שכתוב בשיר השירים (ו' ז'): "כִּפְלַח הַרְמוֹן רִקְתָּ מִבְּעַד לְצִמְתָּךְ". וחז"ל דרשו שאפילו ריקנים שבך מלאים מצוות כרימון. מכל מקום הם בירידה רוחנית מתמדת.

לבינוניים אין מגמה ברורה לא לעליה רוחנית ולא לירידה. ולעניות דעתי זה רמז במילים 'בינוניים תלויים ועומדים'. כלומר, מצב ביניים ולא מוכרע. על כל פנים מצב הבינוניים הוא רק בעשרת ימי תשובה כמו שנכתב בגמרא (שם): "צדיקים גמורים נכתבים ונחתמים לאלתר לחיים רשעים גמורים נכתבים ונחתמים לאלתר למיתה".

בינוניים תלויים ועומדים מר"ה ועד יוה"כ זכו נכתבים לחיים לא זכו נכתבים למיתה". נמצאנו למדים שלאחר יום הכפורים נשארים רק שני ספרים, של צדיקים ושל רשעים, ואין אמצע. וזה מה שכתוב בפרשה שלנו 'ברכה וקללה'. גם על העתיד לבוא נאמר (סנהדרין צח:). 'ואמר רבי יוחנן אין בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי או כולו חייב'. כלומר, גם באחרית הימים יהיה מצב של 'שחור' או 'לבן'.

נתעמק בדבר. איך יתכן דור שכולו זכאי ואין בו אפילו רשע אחד, או דור שכולו חייב ואין בו אפילו צדיק אחד? זהו מצב היפותטי. אז למה התכוון ר' יוחנן? כתוב בספרים שבדור האחרון יהיה בירור מי זכאי ומי חייב.

חלק מהדור יהיו זכאים דהיינו שומרי מצוות וחלק מהדור יהיו רשעים שאינם שומרי מצוות. ויהיה עוד בירור בתוך הבירור.

הנביא מלאכי אמר (גי' יח') שבאחרית הימים יתקיים: "וְשִׁבְתֶּם וְרֵאִיתֶם בֵּין צָדִיק לְרָשָׁע בֵּין עֹבֵד אֱלֹקִים לְאֶשֶׁר לֹא עָבָדוֹ". כלומר, יהיה בירור בין צדיק לרשע דהיינו בין שומרי המצוות לבין חילוניים ובתוך שומרי המצוות יהיה עוד בירור בין מי שהוא עובד אלוהים, ומקיים את מצוות בשמחה ובדביקות ובעקביות, לאשר לא עבדו, דהיינו מקיים מצוות באופן שגרתי מצוות אנשים מלומדה, ורק לצאת ידי חובה.

שבת שלום ומבורך
אבנר קוואס

צדיק אחד חזר מאומן אחרי ראש השנה ולא עושה כלום בבית. אשתו כועסת עליו ושואלת אותו "מה קורה?!", הוא עונה לה: "אני נח נח נח מאומן..."

***

במסעדה יוקרתית מתקיימת שיחה בין המלצר לזוג סועדים: - "תרצו להזמין?" - "כן, בהחלט". "אנחנו ללא גלוטן, בלי ביצים, ללא לקטוז, ובלי בשר. מה אתה ממליץ לנו להזמין?" מונית...

בדיחה

ספרות ומדיה

אי אפשר להלעיט תינוק באבטיח, מתחילים עם התמיסות ואחר כך עוברים למוצקים. גם ספרים וסיפורים דמיוניים התלושים מהמציאות לגמרי אינם מומלצים, מפני שהם משאירים את הילד בבועה שלא תועיל לו לעתיד. סיפורים כמו 'מלחמת הכוכבים' 'הארי פוטר' וכיוצא בזה לא מקדמים ולא מחנכים את הילדים.

הסיפורים הללו מרגילים את הילד לחיות בעולם של דמיון, וכשהוא יגדל יהיה לו קשה לצאת מזה. ההתנהלות שלו תהיה תלושה ולא מציאותית, כמו שאומרים היום: הוא חי בסרט. לעומתם, סיפורי הפעלה וחינוך, טובים שבעתיים.

ניתן דוגמא: רינה ילדה בכיתה ד', וכבר שבוע שהיא לא מגיעה ללימודים. וכל כך למה? מפני שהיא צריכה להרכיב משקפיים. היא פוחדת מתגובת החברות לכיתה, שעלולות לקרוא לה משקפופרית... מה עושים? מספרים לה סיפור שיעצים אותה ויפעיל אותה להגיע לכיתה עם המשקפיים, ונותנים לה כלים להתמודד עם התגובות של הילדות בכיתה.

הסופר חיים ולדר, כתב סדרת ספרים נפלאה ושמה 'ילדים מספרים על עצמם'. בספרים אלו הוא כותב בלשון הילדים שמספרים לילדים, על התמודדות שונות שקורות לכולם בגילאי הילדות.

ואם יבוא השואל וישאל: וכי בתורה אין סיפורי אלימות קשים? כגון קין והבל, או סיפורים של עריות כגון יוסף ואשת פוטיפר וכדומה?

נענה ונאמר: ראשית, את התורה כתב הקב"ה וכל המקרים שמובאים בה נובעים ממקום טהור. מה שאין כן בספרות הרגילה שאותה כתבו בני אדם שנגועים בדחפים ורצונות.

שנית, כשמספרים לילדים מאורעות מהתנ"ך מספרים להם אותם בהדרגה. למשל, מעשה קין והבל. בתחילה אומרים להם שהם התקוטטו. וכשהם גדלים קצת מסבירים להם שקין הרג את הבל. ורק כשהיו בוגרים הם ילמדו באיזה אופן זה נעשה.

וכן לגבי הסיפור עם יוסף ואשת פוטיפר. כשהילדים קטנים מסבירים להם שהיא רצתה להתחתן איתו והוא סירב, ורק כשהם גדלים מרחיבים להם קצת יותר בנושא, כפי הבנתם.

ועל זה אמר שלמה המלך: "חָנֹךְ לְנֶעֶר עַל פִּי דָרְכּוֹ גַם כִּי יִזְקֶיךָ לֹא יִסּוּר מִמֶּנָּה". כלומר, צריכים 'להאכיל' את הילד בקצב שלו.

סיפור לשבת

ברכת המזון בכוונה

להלן סיפור מופלא, שסיפר הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ'. הרב שמע אותו מפי בעל המעשה ומעובד מתוך 'פניני פרשת השבוע' של הרה"ג ר' אשר קובלסקי. יש בו כדי ללמדנו, כי אדם שמברך ברכת המזון מתוך הסיפור מילה במילה, מובטח לו שמזונותיו לא יחסרו לו לעולם. להלן הסיפור המופלא:

המכתב, שהגיע באותו יום חורפי לביתה של משפחת ק. בבורו-פארק שבניו-יורק, הנוסח החריף והמאיים, לא הפתיע איש. הרב ק. ידע שהוא יקבל את המכתב ביום מן הימים. הוא רק לא ידע מתי. הוא לא פרע את תשלומי המשכנתא במשך מספר חודשים. הוא העריך כי בעוד זמן קצר הבנק יתחיל לנקוט צעדים נגדו... היה כתוב בניסוח ברור היטב כי זו התראה אחרונה לפני נקיטת הליכים משפטיים, בגין יתרת חוב של המשכנתא.

אין בכיסו סנט אחד. לא ירחק היום, והבנק ישליך אותו ואת משפחתו מהבית. הוא ניסה להסתדר איכשהו, אבל הימים חולפים ואין 'אור בקצה המנהרה'. תקופה קצרה נוספת חלפה. הגיע מכתב נוסף והפעם היה חתום עליו רשם ההוצאה לפועל. "אם תוך תשעים יום לא יסולק החוב לבנק במלואו, יהיה עליך לפנות את הבית באופן מיידי", נכתב. הרב ק. לא ידע את נפשו. יש לו משפחה ברוכת ילדים ב"ה. הוא עשה כל מה שביכולתו, אבל הוא לא הצליח להתמודד עם ההוצאות הגדולות. עכשיו, כשחוב המשכנתא עומד על עשרות אלפי דולרים, איש גם לא יסכים להלוות לו כסף. האם בעוד שלושה חודשים בני משפחתו ימצאו את עצמם ברחוב, ללא קורת גג לראשם?! לאחר מספר לילות ללא שינה, הוא שיתף בדאגתו את אחד מחבריו הקרובים. ליבו של החבר התנפץ לרסיסים מכאב. "אינני יכול לעזור לך בכסף. אך אני יכול לעזור לך במשהו אחר, לא פחות חשוב", אמר והוציא את הספר 'משנה ברורה' מהארון... 'בהלכות ברכת המזון ה'משנה ברורה' מביא את ספר החינוך: 'הזהיר בברכת המזון - לא יחסרו מזונותיו כל ימיו. המדקדק יזהר לברך לכתחילה מתוך הספר ולא בעל פה!'

החבר הציע לרב ק.: "לדעתי, תאמץ את זה. אתה ומשפחתך תברכו ברכת המזון כראוי, מתוך סידור, באופן מהודר ביותר. אם ה'חינוך' הבטיח - זה בוודאי יועיל!".

הרב ק. שמע ושב הביתה בצעדים קלים מהרגיל. הוא כינס את בני משפחתו וציטט בפניהם את דברי 'החינוך'. הוא חילק להם ברכונים מהודרים. כל המשפחה לקחה את 'ברכת המזון' כפרויקט אישי. הוא, רעייתו, הילדים הגדולים והקטנים - כולם התחילו לברך ברכת המזון בכוונה גדולה מתוך הברכון, בוטחים בבורא עולם הון והמפרנס...

בעיר דנוור שבקולורדו נמצאת תחנת משטרה גדולה, במבנה גדול ומרווח מחוץ לעיר. ביום מן הימים, מפקד המשטרה החליט להרחיב את התחנה. לצורך כך הוא היה צריך לרכוש את חלקת האדמה הסמוכה. הוא חשב לתומך, שהשטחים מסביב אינם שווים יותר מדי, הם הרי נמצאים מחוץ לעיר, אין שם מגורים או חקלאות, רק חלקות אדמה שוממות...

בירור קצר העלה, שהשטח שהוא חושק בו שייך ליהודי המתגורר בניו-יורק. הוא ירש מאביו את השטח לפני כעשרים שנה. באותה התקופה האב רכש את השטח בפרוטות ממישהו, שהבטיח לו שעל השטח יבנו עולם ומלואו. למעשה השטח היה מחוץ לעיר. שטח הררי קשה. כמעט ולא היה שווה כלום. הרב ק., בעל השטח, כלל לא הביע בו עניין. כשהרב ק. הבין, שמשטרת דנוור מתעניינת בשטח שלו, חשב: "אם הם התאמצו למצוא אותי: את שמי, כתובתי והטלפון שלי - כנראה שהשטח חשוב להם מאוד". הוא התחיל במשא ומתן קשוח מול המשטרה שביקשה לרכוש את השטח...

בתום משא ומתן מייגע, במהלכו הרב ק. העלה את מחיר הקרקע, נחתמה העסקה. מפקד המשטרה הסכים לשלם כמעט כל הון. הוא הרי לא מממן את העסקה מכיסו הפרטי... הרב ק. הבין שהמפקד מאוד רוצה את השטח. הוא הצליח לגרום לו לשלם בגינו מיליוני דולרים, שעברו בו ביום לחשבונו של הרב ק. הוא התעשר בבת אחת! כל מה שנדרש מהרב ק. היה למהר אל סניף הבנק הקרוב, להפריש לבנק כמה עשרות אלפי דולרים מסכום העתק שקיבל ולסיים עם המשכנתא שלו ואתה ולתמיד. הבית שלו - ואין לבנק כל אחיזה בו!

עד היום, אם תפגשו את אחד מבני משפחת ק., תראו שהוא מברך ברכת המזון בכוונה עילאית, מתוך ברכון, ואומר כל מילה בדקדוק ובדבקות - אל תתפלאו. הרי הם ראו בעיניהם את ישועת ה'. כיצד ברכת המזון בכוונה הפכה את מצבם הכלכלי מהקצה אל הקצה. כיצד אביהם הפך מאדם שהיה חייב לבנק עשרות אלפי דולרים לבעלים של נכסים רבים. מספרים עליו, שיש לו מניות נאות באותו בנק שעד לא מכבר איים ליטול ממנו את ביתו...

הרב ק. שמע ושב הביתה בצעדים קלים מהרגיל. הוא כינס את בני משפחתו וציטט בפניהם את דברי 'החינוך'. הוא חילק להם ברכונים מהודרים. כל המשפחה לקחה את 'ברכת המזון' כפרויקט אישי. הוא, רעייתו, הילדים הגדולים והקטנים - כולם התחילו לברך ברכת המזון בכוונה גדולה מתוך הברכון, בוטחים בבורא עולם הון והמפרנס...

(עיין חמד)

ספרי הרב אבנר קוואס שליט"א

ניתן לרכוש בכל חנויות ספרי הקודש

ובטלפון 02-5370271

